

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у
платеним новчанима неоп-
средно администрацији „Глас
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом уплати-
ти на пошту у Котор.
Доплате шилу се уредниш-
тву. Рубрике се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мане.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПРИЗ, 4 октобра. — За врије-
док генерал Булавице буде издр-
жава досуђени му затвор, замјени-
ће га у команди 13-ога корпуса
генерал.

СРИЈЕДАЦ, 4 октобра. — Ми-
лош Клементије пријавио се за
сједишницу у принца Фердинанда Ко-
нурта, да га увјери о својој оданости.
Овдје то узимају као први корак Цан-
цовеваца којим покушавају зближење.

БЕРЛИН, 7 октобра. — Овдје
из полуслужбеног извора, порице
да који се опет стао проносити, да
се руски Цар састати са Царем
Вилхелмом.

ЛОНДОН, 7 октобра. — И данас
је било нагомилана свјетине, коју
су солијалисте дражиле на побуну. Свје-
тине је била кренула у Сити (град),
по полицији је заступила јој пут.

СРИЈЕДАЦ, 7 октобра. — Ја-
ва се да бугарски ускоци почињу
нападати границу са стране Ср-
бије и Турске.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 10 октобра.

(Из Ловча.) Њихова Височанства
Княз и Княгиница кренули су у сри-
једу, са Князом Мирком, Г. Г. мини-
стра Божом Петровићем и Станком
Радоњићем, на Ријеку и у Подгорицу
неколико дана.

(Из Ловча.) Г. А. С. Јовић кре-
нуо је, са госпођом, у недјељу са Це-
тиња, за Италију, гдје мисли провести
више.

У прошли уторник стигао је на
Цетиње Г. Василије Богдан. Пасек, ц.
руски вицекоњус у Дубровнику. Г. Па-

сек мисли провести у нашој средини
двје или три недјеље.

(Погрес.) У уторник вече, на 11
часова, баш кад се разилазио збор те
се био састао у вел. локанди ради на-
робродског друштва, осјетио се потрес
земље. Потрес је био у три маха за-
собице, а трајао је два до три секунда.
Исту ноћ на два часа поновио се по-
грес мало јачи по први пут. Многи су
су се пробудили иза сна од хуке и
треса.

(Пароводско Друштво.) У уторник
на вече држан је у великој гостиони-
ци састаок чланова оснивачког одбора
овога друштва. Потпресједник тога
одбора, г. Гавро Вуковић, пошто отво-
ри сједницу, удјелио ријеч г. Јовану
Павловићу, који разложи из којих се
побуђења зачала мисао о оснивању
овога друштва, шта му је задатак и
шта је све до сад учињено и шта још
вља чинити да се оно у дјело приве-
де. Иза бесјед. г. Јована Павловића
поднесен је предрачун, који је састав-
љен врло савјесно и подробно на теме-
љу тачних података и из којег се
јасно види, да друштво има сигуран
изглед на напредовање, и ако су ци-
фре примања у овоме предрачуну све-
дене на најнижу мјеру, а цифре изда-
вања скоро подвостручене. Скупштина
је закључила, да се на темељу тога
предрачуна, без икаквог утешања и
охлађења, има приступити к самом
остварењу дјела. Иза тога одбор је
подио скупштини поједине приједлоге,
који на то смијерају, како ће друш-
тво што бље осигурати изглед на
успјех, и скупштина је све те пријед-
логе једногласно усвојила. За тим се
договарало о начину уписивања акција
и како би се имала саставити друш-
твена главница. И у том погледу скуп-
штина је усвојила све приједлоге, које
јој је одбор оснивачки подио. На
пошљетку приступило се избору *при-
временог одбора*, који ће се старати

око свега што се има предузети до
конституисања самога друштва. У тај
одбор једногласно су изабрати: за
председника г. Јован Павловић, за
потпресједника г. Гавро Вуковић, за
кретара г. Вуко. Ј. Вуковић, за бла-
гајника г. Јово Попер, за члаове г. г.
Митар Памени, кап. С. Ђурковић и
кап. Саво Петковић.

ЧЕТВРТА МЕЂУНАРОДНА КОН- ФЕРЕНЦИЈА ДРУШТАВА ЦРВЕ- НОГ КРСТА.

Извјештај, који је подио владин изасла-
ник и секретар црногорског друштва
др. П. Милић.

На четврту међународну конфе-
ренцију друштва црвеног крста, која
се састала у Карлсруе и трајала од
22 до 28 септ. по р. кал. послале су
гит во све државе које су потписале
Женевску конвенцију од 1864 год.
или накнадно на њу пристале, своје
изасланике и сви централни одбори
друштва прв. крста своје заступнике.
По штампаном списку било је 130
чланова, међу којима се налази же-
невски међународни одбор у потпуном
саставу и многи нарочито позвани
претставници науке.

Првог дана, у четвртак у јутру,
држана је ула сједница само од иза-
сланика средишњих одбора прв. крста
свију земаља. Ту је ријешено да све
државе и сва централна друштва има-
ју подједнако право гласања; примље-
но да се може на сваком језику гово-
рити, али је изражена жеља да се бе-
сједници служе њемачким или фран-
цуским језиком; провизорно изабрани
часници конференције и у утврђен
пословни ред. Послије подне у 3 уре
била је свечана сје ница у великој
сали друге баденске коморе. Споља на
згради вила се велика застава а сала
изнутра украшена многобројним заста-
вама и знаковима црвеног крста на

бијелом пољу. Само нарочито позвани
гости имали су приступ на галеријама.
Председник граф Столберг поздравно
је скуп бесједом, давши израза радо-
сти што види на конференцији прет-
ставнике цијелог образованог свијета,
међу којима се налазе и заступници
најновијих друштава из Португалске
и далеког Јапана. Послије њега по-
здравно је скуп министар Турбан у
име свог владоца великог војводе
Баденског; тајни савјетник Саке у име
друштва баденског црвеног крста, које
је претходне радове за конференцију
извршило и изложбу приредило, завр-
шујући са жељом, да буде благословен
рад конференције, али да буде далеко
дан практичне примјене на бојном по-
љу; градоначелник у име вароши Карл-
сруе, председник Муниције у име ме-
ђународног одбора и т. д. Пошто су
јутром предложени кандидати за час-
нике цијелом скупштином примљени и
неки предлози предходно упућени
комисијама, закључена је ова свечана
и заказана за сјутра прва редовна
сједница.

Питања и предлози, којих је
било на броју 13, пијесу рјешавани
по програму, који је у напријед био
штампан и утврђен, већ згодније
како је које питање било за рјешава-
ње зрело или нарочити одбори о њему
донјели своје мишљење.

У петак 23 септ. предметом де-
bate било је питање, у програму под
№ II означено, о антисептици (про-
тивгигијеном) лијечењу рана. У име
аустријског друштва црвеног крста
проф. Алберт, као извјештач, сврвео
је свој штампани реферат свим рије-
чима: „Наш предлог од 1884 г. да се
уведе антисептика у хирургију наи-
шао је на отпор у средини конферен-
ције. Ово је било једно с тога, што
су неки били у заблуди, да је анти-
септика већ уведена, а друго што се
мислило да се она у рату и не може

ИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Црквине.

(Свршетак.)

Прича се да је једном у давно
доба налегао овуда један калуђер од
некуд из свијета. Кад је овђе дошао,
питао је: „Ће су Црквине и Блатинац
Ђурички?“ Мјештани, пошто су му
показали мјесто, питали су га, окле он
зна за те Црквине и Блатинац? А он
је одговорио да зна по некаквој књи-
зи, и кажевао им је, да је тај мана-
стир био много богат и украшен под
именом св. Богородица.

Овђе је наћен и млин од маслина,
а нико никад овђе није чуо, да је кад
било маслине ма ће у овој нахији,
осим што се од скоро почело по мало
сади. Али овај млин добро засвједо-
чава да је негда било.

Говори се, да је вјетар, тако зва-
ни сјеверак, узрок био разорењу овога
манастира. Каже се да је тај вјетар
непрестано неколике године у овоме
мјесту владао, и да за то вријеме го-
тово ни мало није кише падало, да је
готово било са свијем и велико биље
истуло; те се тако народ мало по
мало раселио у разне крајеве свијета.
Па и од калуђера, за које се прича да
је много било, само седмина оста-
ла. Ови су седмина са тешком муком
по скупо благо из далеких крајева
храну добављали, не само себи него и
дрвима кравима, које су држали. Пошто

земља остаде пушта без народа, умно-
жи се свака звијерка; тако, да већ ни
калуђери нијесу смјели из манастира
никуд изићи од вукова и међада. Нај-
послије им вуци на јуриш отму и из-
једу оне двје краве пред самијем ма-
настиром. Сад и они већ видећи да се
не може живјети у овој пустињи без
народа, напустили овај крајни манастир.
Прво двојица од њих пођу
преко данашње Црне Горе, преко мо-
ра, те отуд доведу камене мајсторе и по-
ну дубоко у земљи градити један волат
(свод). Завријеме грађења овога волта,
да се ко окле и намјерно, нијесу му
дали прићи ниђе ни близу манастира
а камо ли у манастир. Кад их је ко
ушитао шта им граде ти мајстори, од-
говарали су да им граде бицијерну.
Пошто су ова волат свршили и мај-
сторе дома отпустили, онда су се све
црквине ствари, залоге и благо, које
нијесу могли собом понјети, стрпали
у ови волат и заравнили га, на овда и
они у свијет отишли, те народ овдани-
њи тврдо мисли, да је то свеколико и
сад под земљом. Било би доста људи,
који би ту конали да што нађу, но
не дају мјештани, који намјеравају на
истом мјесту прву градити, па онда
ако би се што наило да и буде пр-
квено. Неки камене мајстори нудили
су, да бесплатно на томе мјесту цркву
сазиђу (т. ј. што се зида тиче), али што
у земљи нађу, да то њихово буде, па
мјештани нијесу шћели. У колико очи
виде, ако што и има, мора бити у ве-
ликој дубини, почем се ово мјесто ви-

ди доста испунило бубрежастом, што
није природно, но је постало од сур-
ванијех грађевина; а то засвједочава
и црвена земља, која је од распадну-
тијех опека, а не природна, почем на
томе мјесту земља није црвена по пра-
ва прина.

Да је вјетар сјеверак био узрок
разорењу тога манастира, то у нечем
потврђује и ова народна прича: Исто
у давно вријеме, био је један Бјело-
нављин отишао одавде некуд у свијет.
Тамо неће у свијету једном пред са-
му ноћ интра пред једну кућу и по-
пуди се на конач. Кад разумједоме до-
маћин од њега окле је, донуште му но-
ћити у њих. Пошто је улегао у кућу,
видио је крај огња једну гомилу опра-
не вуне на једноме простиралу, а није
ништа видно шта је у вуни. Кроз не-
ко вријеме почне се она вуна надиза-
ти и разасипати, док се из ње изваља
једна много остарјела баба, која је већ
од старости била бијела баш као и она
вуна. Он ушита, зашто ова баба лежи
у вуни? А укућани одговоре да она
већ има преко стотине неколико годи-
на, те од велике старости не може ни-
шта да трпи на себе ни под собом до
вуне. Сад је њега баба прво питала:
може ли сад што родити од усјева у
Бјелонављинама? Па га је доцније пи-
тала, да ли зна ће су: Црквине, Бла-
тинац Ђурички, Јељенак, Јдребаник,
Горица и друго? Пошто је он одгово-
рио да за све зна, она је неколико про-
палакала на опет наставила: „Да ли се
сад свечанијем даном некупљате на збор

на Горицу, играју ли се ту мамци на
сабље и копља, скачу ли и бачају ли
се камена с рамена?“ Он је одгово-
рио, да је то све и тад постојало.
Онда му је баба причала да су њени
родитељи родом из Бјелонавља, па
тамо утекли од злијех година, које су
биле настале, у којима је годинама вла-
дао некакав зао сух вјетар сјеверак.
Говорила је да су јој родитељи за сва
та мјеста причали и за један са свијем
обли камен, који је за четири пута те-
жи но је вијети, те се све момци са
њиме на Горици бацају. Он јој каже
да је и камен исти на мјесту, који се
никако не може разбити колико је тврд.
Баба рече: „Како су ми родитељи при-
чали, да је та земља до постанка зли-
јех година била много богата и лијена,
и како је лијени станао, игра и весе-
ље свечанијем даном на тој Горици,
ја сам по њиховом кажевању једна
тијех мјеста, као да сам се и ја тамо
родила, и да ми је вијети тај камен с
Горице, би ме сва жеља од тијех мје-
ста прошла. Зато те, мој синко, молим,
ноћи те ми донеси тај камен, платићу
ти више но потражиш. Он се одгова-
рао да то није лако свршити, али на
велику молбу и крупно бабино обећа-
ње, обећа се донијети га и дови јој
га је. Али то није био камен него ку-
тија од некаква метала пунапа злата,
а унаоколо је била обложена некаквом
материјом, која је слична била камену.
Баба од овога истог злата плати ово-
ме лијено његову замуку, али њој
више остине.

у дјело привести. Кад смо ми одмах по сришетку српско-бугарског рата — у коме је први пут бар секундарна антисептика на обје стране изведена — донијели наш предлог, могли смо се ми на то позвати, да је искуство ту ствар већ ријенило и да нема никакве сумње. У оно вријеме пије је било, а кроз двије године видимо, да је антисептика у свима војскама уведена. Догађаји су дакле престигли наш предлог, а ми га опет доносимо с тога, што једногласно усвајање сматрамо као проглас једног правила међународне хуманитарности.

У мотивисању овог предлога узети су као непобитни докази цифре из разних ратова: кримског, рата од 1859, америкашког, пруско-аустријског, немачко-француског, у којима се пије знало за нову методу лијечења рана, те се савлажује огромни процент смртности тих ратова при повредима разних дијелова тијела са незнатном смртношћу српско-бугарског рата.

Бугарски заступник др. Шашманов, у име бугарског друштва, изјави да оно није знало за аустријски предлог кад је оно свој донијело, те прима редакцију аустријског предлога.

Пошто су се многи говорници из разних држава и друштава изјаснили, да је антисептика код њих уведена, да је при данашњем савршенству и лакоћи суви завој, у мјесто доскорашњег влажног, пријељив и у првим бојним линијама, усвојен је предлог у овој форми:

„Конференција изјављује жељу, да се у војсци за вријеме рата, као и у болницама друштва црвеног крста, уведу антисептични завоји као правило. Жељети ваља, да се болничарско особље у вријеме мира упозна са тим лијечењем“.

Затим дошло је на ред IV програма, а на име питање о бесплатном пошљању поклона, које шаљу неутрална друштва црвеног крста друштвима ратујућих страна. У предлогу италијанском, чиј је извјештач био ректор римског универзитета, проф. Галаси, спомиње се међу осталим, како је италијанско друштво црв. крста на позив међународног одбора, да помогне зарађеним Србима и Бугарима, као потписницима женевске конвенције, спремило седам сандука рубља, лијекова и превозног материјала да пошаље у Београд и Софију. Све је коштало око 2000 франака, и да се није аустријско друштво заузело за слободни пренос, трошкови би превисили са-

му вриједност поклона. У главном сви говорници, који су поводом овога узели ријеч, били су сагласни. Неки су говорили да се бесплатност протегне и на персонал, који спроводи оваке транспорте, а Јузефовић (Русија) да се упрости и ђумручни преглед. Конференција је промијенила форму безусловног захтјева италијанског предлога, јер то засијена и у приватна права појединих жељезничких и паробродских друштава, и донијела овај закључак:

„Конференција благодари владама и жељезничким друштвима за до сад снисжане или опрштене трошкове, за транспорт пошљака друштава црв. крста и изражава жељу, да се то у опште усвоји у земљама, које припадају женевској конвенцији и да се државе договоре о олакшицама, које треба чинити пошљацима друштва црвеног крста на ђумручним станицама.“

Послије подне у шумици поред војеног шпитала било је вјежбање чете добровољних рањеничких послатаца из Карлсруа. Овај кор постоји још од 1870 г. Сви чланови ослобођени су од редовне војне службе због каквог тјелесног недостатка, и у групама од 40—50 људи обуче се за који дан у првој помоћи, у преврћању и ношењу рањеника. Командујући ђекар повео је чету на мјесто привидне битке, посподи болничари изађоше раштркане рањенике, ставише неопходни први завој, уложине рањенике на носила или санитетска кола и донијеше на главно завојште. Тачно озбиљно и брзо вршење произвело је најбољи утисак. Маневрисању су присуствовали вел. војвода са супругом и учени Дон Петро II. пар Бразилије. За тијем било је вјежбање указивања прве помоћи при несрећном случају на жељезници. Немачко војено министарство изложило је један жељезнички влак са неколико вагона, у којима вјешто размјештено све што треба једној болници: постеље, пећи, кухиња, магацин рубља, салонић за операције и т. д. На истом мјесту гости су прегледали награђену преносну бараку системе Декера за 12 болесника и за лето и за зиму. По уцелности и јевтини била би и за наше прилике, да није тешког и далеког преноса.

(Наставиће се).

КЊИЖЕВНОСТ И УМЈЕТНОСТ.

Уредништво је примило на пријем: Ђе т о п и е Матине Српске уређује А. Ха

џић. Књига 151. 1887. Свеска трећа. У Новоме Саду, српска штампарија дра. Свет. Милетића. 1887.

Преглед: I. Ђорђе Магарашевић српски књижевник, оснивач и први уредник „Српског Јетопса“. Од Ђ. Магарашевића. (Српшета). — II. Фрунгогорски извори и помени о њима у старијој књижевности. Од М. Петровића. — III. Неколико ријечи о тасту Немањину бану Борићу. Историјска студија, од Синице. — IV. Смрт Петровића. (430 прије Христа.) Од Војислава. — V. Српске народне приповијетке из Горње Крајине. Скупио Владимир Крстић. 13 Колико ваља краљева брада. 14. Три брата. — VI. Говори у свечаним сједицама књижевног одјељења „Матине Српске“. У спомен дру. Милану Ђорђевићу о св. Сави 1885 год. говорио Светозар Самарковић. — VII. Опет неколико ријечи о тасту. Прибрао проф. Мојо Медиа. — VIII. Гласник из српског и словенског свијета: Постао и развитак српског народног позоришта (приликом свечане прославе 25 годишнице српског народног позоришта у Новом Саду 6. 7. 8. 10. и 11. априла г. 1887.) — IX. Књижевност: Хемијска технологија. Први дио. О води и гориву. Израдио С. М. Дозанић. Оцења М. Петровића. — X. Матина Српска: Изводи из записника књижевног одбора и одјељења 1886 год.

Цветићев марш. Читамо у „Новој Уставности“: „Како што је познато, је дан одличан Биограђанин расписао је зимус етјача за најбољи марш у част писца драме Немањин. г. Милоша Цветића. Награда износи 200 динара у злату. Услед тога пријављено је пет маршева, од којих је оцјењивач као најбољи онај, што га је компоновао Таша Андрејевић Аустраллијана. Награђена композиција увезана је у дивне корнице, на којима је златним словима израђен натпис: Цветићев марш, и предана је ово дана г. Цветићу, а композити издата је награда.“

„Стражилово“ јавља ово:

Сад баш изађе нова аутографисана књига под натписом: Старо карловачко цјеније у српској истој православној цркви, као што поју ученици срп. вел. гимназије у Новом Саду сваке недеље и празника на св. литургији, за мјесовит лик сложено Тихомир Остојић, филозоф. Падла српска вел. гимназија новосадска 1887. 8. — У овој велеважној збирци има: Литургија св. Јована Златоустог (све, осим „Блажене“). Има три „Херувиме“: 1. новосадски, 2. првог гласа, 3. руска. — „Достојно“ има четири: 1. четвртог гласа мало, 2. четвртог гласа велико, 3. шестог гласа, 4. осмог гласа велико. — Три „Хвалите“: 1. на „Тон деспотин“, 2. Крушевачко, 3. осмог гласа. — „Благословен грјад“ обично и руско. — Са литургије Василијеве: велико „Свјат“ и ирмос „О тебје радујемо“. — Са владичанске службе: „Тон деспотин“, „Цар небесни“, „Господи спаси благочестивца“ и „Магаја љета“. — Ирмоса има на: 1. Малу Госпођу, 2. Крстов дан, 3. Ваведеније, 4. Божић, 5. Богојављење, 6. Сретенје, 7. Благови-

Тако исто било је једно момче са свијем грдно и не угледно за којег опет није шћела никаква ђевојка поћи. Због његове грубоће добије од народа поред имена при именак Мрља, по чему се његово рођено мјесто и данас зове Мрље. Мрља поште у тетке Душанове ову профераницу, коју му она и даде за жену те ови имаду синове: Вукашина, Гојка и Угљешу. Једном цар Душан обилазише своје земље, дође на конач у ове тетке у Зети; она преминулајући како би јој и ко умрило што најљепше зготовити вечеру за цара, на се и сјети Мрљине жене, која је одрасла у царскоме двору и цару готовила; ову и добаши те јој зготови вечеру за цара. Пошто је цару вечера била много по вољи рекао је: „ко је тај што умрије зготовити лепша јела но што мени у Призрену готове? доведите ми га да га виђу и питам: били са мном ишао да ми готови језа?“ Тетка му је одговорила, да је то једна сиромашница, која није за изласка пред цара; цар је наваливао да изиде пред њега, да је бар дарује; тетка је није смјела пуштити пред њега пошто је знала да је наредио једном за свагда, да пред њега не излази; а и већ је давно био чуо да је умрла, те му нико није смјо казати ни да је жива а ђе ли му је извести пред њега; па му за то и одговори други пут да она никако не може пред цара изаћи, а ако ће јој цар милост учинити, она има троје лиједе ђецице, па их може даровати или к себи на издржавање

јести, 8. Цвијет, 9. Вел. Четвртак, 10. Вел. Суботу, 11. Ускре, 12. Спасов дан, 13. Духова, (тројицу 14. Преображење, 15. Вел. Госпојин дан. — Тропара има на: 1. Крстов дан, 2. Божић, 3. Богојављење, 4. Св. Саву, и трећег и осмог гласа, 5. Цвијети, и првог и четвртог гласа, 6. Ускре, 7. Спасов дан, 8. Духова, 9. Преображење, 10. Ђурђев дан. — Кондака има на: 1. Крстов дан, 2. Божић, 3. Богојављење, 4. Цвијети, 5. Ускре, 6. Спасов дан, 7. Духова, 8. Преображење, 9. Ђурђев дан. — За тим има: „Крсту твојему“, Светосавска пјесма, Инакој четвртог гласа (Преднаришница утро „на Ускре“) и „Воскресеније твоје“. — Ђе има: „Молитвами“, „Спаси ни“, „Јелици“, „Тјело Христово“, велико „Господи помилуј“, 1 пут и 3-пут. — На опјелу мртвачко „Господи помилуј“, „Полај господи“, „Амин“, „Со свјатими упокој“, „Вјечнаја памјат“ и велико „Свјати Боже“. — На пошљетку има краљевска химна. — С почетка у свакој свесци има садржај из три стране и у мјесто предговора чланак Ваца Пушћика: „Српско православно црквено цјеније“, на четири стране, писан за ту збирку, но који је међутим штампан у 33. бр. нашега листа од о. г. — Сваки је глас за себе аутографисан и увезан. Со-иран има 101 стр., алт 94 стр., тенор 82 стр., бас 95 страна. Текст је испод пота писан старим правописом. Поједини се гласови не продају, већ се продаје читаво дјело, сва четири гласа, за 3 фор. а. пр Сваком ће се послати у плаћеном пакету. Ко жели то дјело, нека се обрати управи срп. вел. гимназије у Новоме Саду.

О спору те се породно у њемачкој критици око њемачког пријвода „Горскога Вијенца“ од дра Кирета, јавља „Стражилово“:

„У 17 броју нашег листа на страни 272, саопштили смо читаоцима „Стражилово“, што је Нијемац Вилхелм Волнер поводом Киретова превода Ђеугемија „Горског Вијенца“ мудровао у 3. и 4. свесци Берлинског часописа Zeitschrift für vergleichende Literaturgeschichte nnd Renaissance-Litteratur. На та његова мудровања одговорио је сад Кирете у том истом часопису овако: Господин В. Волнер је у I. свесци ових новина на стр. 303 пријавио мој пријвод црногорског јуначког епјава под насловом: „Горски Вијенац“, а приказао га је врло повољно не преводно, Са тога ја никаква разлога не бих имао враћати се на ту оцјену, да није господин Волнер на крају свог чланка додирнуо нека оншта питања, која су за сваког преводноца од велике важности. Господин Волнер вели, да преводиоци у избору онага, што хоће да преведу, морају што строжи бити, те туђу књижевност својим мљацима показати само са најзанимљивијим стране. Добро; али гдје лежи мјерило за процјењивање туђег дуневног производа? У Ниј маца, у преводиоца, у туђина? Господин Волнер одговара: у преводиоца. На то се даје приметити, да је и најзвјезбанијем преводиоцу, можда баш с тога што се у особеном страног народа умовио, каткад тешко просудити, да ли његово дјело у истој мјери пробудити интерес њемачког читаоца, као што орги-

узети. Цар нареди те му изведу ову ђену пред њега, која му се допадне и собом их поведе. Кад за то чује Мрља, одмах дође он за царем у ђећеру пријекијем путем с намјером да св. ју ђену поврати. Стигне цара нешто око Подгорице, па разгоронађено почео виганити и говорити да цар нема при ва да води његову ђену. Пратиоци царски почну му се ругати и смјати не помишљајући ни најмање да би се смјо при и близу цара; али се он кроз њих затрчи, дође до цара, и њиме коња за узду ухвати и задига га. Цар страшно увријеђен, једно јем и некијем ријечима а друго гласом јући какве је погрде синове к себи узео, па не могући их повраћати ни се царска пориче, то је и рекао њијема: „Заведите тамо ту грду утуците да ову лијепу ђену не бруси Млађи то и учине а цар ђену свако одведе.“

Мрљинијем синовима и ако је јело код цара било, све су слови како би свога оца осветили; али што су Немањин били у највећој сили и снази, то нијесу могли ни су ли учинити прије по је сам Уро остао, кога Вукашин за то убије.

Овђе говоре да су пета три њачевића сазидали Скадар и Бремда једни кажу да је Бар и грађен па су га они нешто поправили

Јован Лаушев
учитељ.

Данашња брдека нахија или ти Бјелопавлић, од прије се звала Горња Зета. То се име ријетко чује, а пошто су већ два прва назива мах узели, као да ће ово потоње треће назива са свијем ишчезнути. У њој има још много развалина од старијих грађевина; те су развалине врло честе (сублизне једна другој), а народ вели да су све те развалине од једнога доба. Познато је да ријека Зета ову нахију просијеца по средини; а развалина има с једне и с друге стране ове. Те само с десне стране тока зетског, још су главније развалине осим црквица: прва више села Фрутка на Бритвићима, друга на високој пирамидастој главици Курилу више Орје Луке, а трећа наспрам и близу Служа код Сушнице на Грбавом пазару. Ја сам нагазео близу овјих мјеста, али нијесам баш на њих долазио, те сад и не говорим ништа о тијем развалинама, но ћу, падам се, другом приликом о њима писати све што се имадне и од народа о њима чуло буде.

Као што и народ прича, то засједавају и ове развалине и друге добре прилике, да је ова земља негда била много богатија и насељенија. А те добре прилике, осим развалина, јесу ове: видимо велике и честе гомале од камења по онијем кршима и мјестима где данас никакве користи људима од тихих мјеста нема, осим што за испашу служе те врло злочесто, а види се да су то негда зирати били; почем се те гомиле као просте а честе не могу

ни на што друго кримијенили као на жртвенике, шанчеве или друго што; а тако се вилазе цјелови и гомпле камења по најдебљијем горама.

У истом дијелу ове нахије плају и два сеоца Страјинићи и Мрље. Оба леже једно до другог на ријеци Сушници према доњем Загарају. У Страјинићима се, кажу, родио бан Страјинић. До прије десет година овђе је била развалина од његове куле, те је мјесто тад у ораницу претворено. При разоравању ове зидине пађено је огњините и под њим плоче камене, које се обично и подмећу.

Тако исто нашла су један мали ножић, коме су ножнице (крње, сагрије или коре) биле сребрне, те су оне и биле мало повријеђене; а гвожђе је већ било претворено у земљу.

О селу Мрљама има једна прича, у којој се говори да је краљ Вукашин убио пошљедњег Немањина цара Уроша из о свете за свога оца; а прича се овако: Цар Душан имао је у двору једну ближију ближињу, која је била са свијем грдна вијети, те су је за то цар и сви Немањини много мрјели. Пошто је цар на њу мрзео, то за једну малу своју погрешку буде од цара проферана из двора, са стројом зановијешћу да му нигда не смије већ на ови изићи. Душан је имао ула-ту једну тетку (очину сестру) неће у Зети, те ова и дође к њој, која је прими и код себе задржи; али пошто је грдна била, нико је није хтио за жену узети.

...були интерес посредоваца. Нему је тако као и самим pjesnicima, који тако често у свесним друшћу ојде међу једну поред другог, по што то чини дубина. То зашто долази отуда, што писалац навијек узима у рачун суму рада, која сад интензивна или екстензивна, који је користи употребити на свој створ, а чији резултат пресудује само резултат. Преводилац у којој је свијестан и не ради на преводилац — а ову пошљеду господина Волнера са својом примједбом није имао пред очима — и нехотице ће се дакле на свакој равнати, какав су суд страни о свом родном производу изрекли. Је ли дјело које код рођених земљака наишло на догађање и признање, то има преводилац право, да то дјело својим земљацима пријави. Да ли њима изгледа страном, да ли и у туђинском олиједу себи пријатеља код странаца умије да набави, то није његово да пресуди а и у већини случајева мора да је за то и изгубио фини национални осјећај. Са тог сам ја гледишта лагано се поклања „Горског Вијенца“. Још неколико ријечи о књижевној вриједности оригинала, који у јужним Словена отприлике на истој мјести стоји, као Гетеов Фауст у Нијемцама. Госп. Волнер пребацује pjesнику, да није умно из своје материје да начини замишљену драму. Тај пријекор звони врло чудно, јер сваком pjesнику мора бити остављено на вољу, да свом душевном чеду даје облик, који му се свиди. Даље вели, да Вијенца читалац не може имати ту никакав интереса према догађајима, који су се збили у Црној Гори. Овај ми пријекор изгледа према туђинском књижевном производу још чуднији, него први. Индијски и грчки јунаци ближи су дакле срцу Нијемца, него словенски? „Ослобођење Црне Горе“ девета је брига западних Јевропљана. „То можда је и истина, јер је свијет неблаготворан, али г. Волнер треба да промисли, да би без браника српске храбрости Цариград можда — у Лајпцигу био. Најпосле, да све наведем, што у очима г. Волнера дјело тако понижава: „владика, главно лице у комаду, држи дугачке монологе а ништа не ради.“ То је истина; да је владика Данило, у ком је pjesник свакако сам себе хтио да прикаже, одмах у почетку комада све Турке покасати био, био би тим несталом свако с његова дугачком савјетовању и монолозима, а мени се чини, да драж сјајна баци у том дежи, што нам pjesник мајсторски износи пред очи, како мало по мало тумира ресинација војводе уступа испред мушкијег расположаја, док изазад не букне у јасни пламен националног дјела. Надам се, да сам овим примједбама показао оправданост мога превода, који је по мишљењу г. Волнера прилично без цијеља. — На ове одиете примједбе примједбе нашао је Волнер опет за нужно, да нешто намудрује. Из Лајпцига одговара он Кирете овако: Госп. Кирете наводи, да су два мјеста у мојој критици чудна. На то имам ја ово да примјетим: 1.) ја сам, не „прекоричио“ ни најмање pjesника „Горског Вијенца“, просто навео ријечи, који су ми се чинили, да нејвероватним чине очекивање нећета њемачког читалачког круга. Госп. Кирете вели, да је pjesнику остављено на вољу, да своје дјело даде облик, какав му се свиди. Тако јел Маттеијал pjesме „Sah ein Knaß ein Räuber sein“ могао би се и пр. као геотрагедија е предигром обрадити, кад би га узму pjesников на то навео. Али је исто тако критици „остављено на вољу“, да изјави своју сумњу у ентузијазам публике за то дјело. Или држи можда г. Кирете, да је pjesник непогрешан? То би свакако било чудно. 2.) Нијесам ја казао, да догађаји, који се збивају у Црној Гори, не могу сами по себи интересовати Нијемца читалца. Гдје се догађаји збивају, да ли у Лапонецкој или у Камеруну, то је свеједно; ако су интересантно приказани, интересоваће се већ за њих читалац. А да су грчки јунаци Нијемцу ближи, него словенски, то ће бити бити факт, док у настављању наше омладине грчка јуначка епска не начини мјеста словенској. Ако „неблагодарни“ западни Јевропљани сретну ту околност, да Цариград још једнако лежи на Боспору а не на Јајси, не приписује ослобођењу Црне Горе, него ослобођењу Беча, то је криво у западној Јевропи популарно схватање историје ратова с Турцима. О ослобођењу Беча прича нам се у школи, за ослобођење Црне Горе није наша наставна у историји доста детаљисана, има других догађаја, који нам важнији изгледају. (Доста ало, да вам је ослобођење Црне Горе тако неважно, вајна „културтрегеру!“ — Ур.) Што г. Кирете у том гледа неку неблагодарност, то би било врло тудно, кад човек то претјеривање не би престо кроз прето гледао равнотежи специјалности.

(Нов лист.) Довили смо објаву, да ће у Бечу почети излазити, од 15 октобра (по нов.) нов политички дневни лист на француском језику, посвећен обавјештењу запада о источним приликама. Листу ће бити име „Correspondance de l'Est“. Обично да ће бити: „vraiment renseignée par de représentants installés de façon durable dans les diverses localités

de Serbie, de Bulgarie, de Turquie, de Roumanie, de Grèce, d'Egypte et de Russie —“. Надамо се да се ту „подразумијева“ и Црна Гора, а исто тако ћемо вјеровати, да је Русија сасвим случајно наметнута на пошљедње мјесто у набрајању источних држава, те да је исто тако случајно изостала олакшица „Краља Лира“: „last, not least“. — У осталом, браво ће нам доћи обећани први бројеви, а за сад вјерујемо да ће све бити „en toute impartialité“ и да ће дописници бити „témoins oculaires et parfaitement désintéressés“.

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 12 сент. 1887.

Ове неђеље имали смо за прве три дана тихе и средње вјетрове од I. и IV. кв. мирно море и ведро небо на иза тога за три дана средње и јаке вјетрове од II. и III. кв. море узбуђено, небо облачно и гдједо киша, на средњи и јаки вјетрови од I. кв., мирно море и ведро небо.

На улазак Бојане највише 5¼ нога мјетачки дубине.

Доједриште:

11 сент. Пиелог црногор. „Провиденца“, тон. 10, кап. Хусеин Исмаил из Драча, крпат.

12 сент. Пароброд аустро-угарски „Скутари“, тон. 106, кап. Ђ. Бабурица из Дубровника, крпат.

Одједриште:

11 сент. Пиелог црногорски „Провиденца“, тон. 10, кап. Хусеин Исмаил, за Скадар, крпат.

12 сент. Пароброд аустро-угар. „Скутари“, тон. 106, кап. Ђ. Бабурица, за Скадар, крпат.

ПАМЕТАР

За мјесец октобар

1. (13.) окт. 1848. удари капетан Миле (Михаило) Јовановић са 12 батаљона српјемских граничара и са 12 топова на Турке Бечеј, али са лошим успјехом; јер диверзија, коју су правили из Сентомана против Српског Бечеја са 2 кумпаније (чете) српјемских граничара, била је и слаба и несрећна.

2. (13.) окт. 1793. Ђесаревић сузбију Французе на висамбуришким линијама у Алсацији од Лаутербурга до Бодентала. Ту је први ударао Ђесарел Фрања Јелачић на Лаутербург, а пред свима батаљон фрајкораци (фрајкорци су били Шумадинци) под капетаном Симићем који са празним пушкама отеше опколе, из којих Французе у пољу дочекаше хрватске граничарске катане под мајором грофом Драшковићем и ритмајстором Чудићем, 320 појекоше, 150 заробише. Пред Биневалдом Вулајин фрајкорски батаљон развали зајеку, отме шапчеве са 5 топова, многе Французе потуку, остале прећерају преко воде Лаутера. Граничари, Српјемци, Брани и Градишчани такођер отеше опколе пред собом и многе Французе побихе; с њима Јелачићеву регулашу (Славонци баруновци) узеше 2 екипа и 4 топа. Не пуцају узму граничари на јурини опколе село Деребах, добију 3 тона, али ту изгубе 180 мртвих и рањених. Хрватске граничарске катане и Михаљевичева фрајкорци под Симићем вијаше Французе преко Келенбурга и Дримбаха, заробише их 60 и отеше 4 тона. Пуконик Ковачевић и потпуконик Пренгер са славонским и српјемским граничарима отликоваше се код Шајда, Грентајнфелда Капелвалора и Швајгхофена. Тај дан изгубише Французи 8000 људи и 31 топ.

3. окт. 1509. ратујући са Ђесарем Макинцијаном I. Мелнићни ужасно опустошише Сеньску Ријеку и до основа је порушише.

4. (16.) 6. (18.) и 7. (19.) окт. 1813. била је код Линскога велика и одесудна битка, у којој савезници побједише Наполеона I. У Ђесаревој војсци било је од граничара по 1 батаљон Српјемца, Брођана, Градишчана, Крижевчана, Буђењана и Влахо Прилаца (Влаха и Срба) и 2 батаљона Панчевца. На француској страни учествовали су од граничара други Бановчани у царској младој гарди и изгубили су 70 мртвих и рањених. Руском царском гардом командовао је гроф Михаило Милорадовић, поријеклом Херцеговац. Први дан Ђенерал Чолић, највише са Брођанима под мајором поваком и капетаном Јелачићем узме на јурини Клајн Чохери, онда навали на Плавић, по ту Французи потисну Брођане и Јегере и њихова их коњица опколи во прихиташе Козаци, сузбише Французе и одржаше Чохери. Крижевчани с Јегерима отеше Драуч, учествоваше у отимању Линденаса и држашу љугова на ријеци Дуни. Буђењани су у Шенани слабо били у ватри. Градишчани прећераше Французе код Шлајзига и помагаше отимати Чохери. Други дан Градишчани са регулашима прећераше Французе до Шлајзига и пошље се ту сами одржаше под канатанима

Паприћем и Ђекановићем. Влахо-Илири јуришаше на Холцхаузен, али могаће Французе надбити тек уз помоћ 1 батаљона регулаша и 2 батаљона Руса. Панчевци су се храбро борили код Лезинга. Српјемци под мајором грофом Бранковићем нападаше отети село Баумдорф, које пошље они одржаше, а за тим са Шведима највише они отеше село Селерхаузен и држаше га цијелу ноћ против француског нападаша.

5. окт. 1598. архидука Матија падне под Будим и отме некоја укрењења од Турака, али због ружна времена мораде одступити.

6. (18.) окт. 1813. оставе Делград пошљедни Срби, који су се тамо од Петрова дне непрестано били с Турцима.

6. окт. 1339. босански бан Стефан Стефанов Котромановић понови повељу Трогир у на слободну трговину у Босни и јамчи му за сваку штету.

8. окт. 1187. (прије 700 година) грчки цар стиже код Јамбола бугарско-куманску војску, која је из тракије водила 12,000 робова и небројену стоку. У боју, који се ту запофену, Грци принишју себе побједу али ипак уступаше у Дринопољ.

8. (19.) окт. 1687. (прије 200 година) Ђесар Леополд I. зашпте у Пожуну од мађарског сабора, да укине златну булу и да му призна насљедство у мушком роду. Једини гроф Никола Драшковић уста против тога предлога. Пошље неколико дана умре гроф пријеком смрђу.

9. (19.) окт. 1687. (прије 200 година) Ђесар Леополд I. даје мађарско племство Вуку Капошварију Србину из Коморана, жени му Катарину Ваљиној и првијенцу му Ђорђу.

10. (22.) окт. 1741. Марија Терезија потврди патријарха Арсенија IV. Јовановића Шакабенту за црквену поглавицу православних Срба у Ђесаревини, после смрти митрополита Вићентија Јовановића. Патријарх је узео себи за администратора владика Павла Ненадовића. Столицу своју премјести из Даља у Карловце.

11. (23.) окт. 1831. посвећен је у Биограду Ђерасим Ђорђевић за епископа пожаревацке стране. Умро је као шабачки епископ 1839. г. Рођен је у Видину од родитеља Влаха.

12. окт. 349 (?) на сабору у Регензбургу њемачки краљ Лудвик даде кнезу Прибихни под њемачком врх вном влашћу земљу међу Дунајем, Дравом, и Гавановим Језером. Од овога Прибихне биће да је добила име Прибина Глава, манастир у Српјему.

13. (25.) окт. 1838. Умре у Трети др Димитрије Фрунић, који је са Димитријем Давидовићем кроз више година издавао „Српске Новине“

14. (25.) окт. 1737 Турци прећу Тимок и освоје табор Ђесареке војске.

15. (25.) окт. 1604. Ђесареки Ђенерал гроф Белђојово разбије бунтовне Мађаре. Ту су Срби побили силне Мађаре.

16. (28.) окт. 1837. (прије 50 година) изда Кнез Милош указ о слободи личности имања и трговине, о укидању кулука, о надзору над народном касом.

16. (28.) окт. 1862. (прије 25 година) у манастиру Св. Роману у Србији умре владика Стефан Ковачевић.

17. окт. 1459. умре у Светој Гори елијени син дасота Ђурђа Смедеревца, Гргур, као монах Ђерман.

18. (30.) окт. 1830. Умре на Петинју владика св. Петар I. Владо је Приом Гором 46 г. Желио је, да му на гроб дође: Здје пошпашет љубитељ својега рода. Родно се апр. 1747. г.

19. (30.) окт. 1791. умре Марин Гресо француски, српски pjesник. Родом из Корчуле.

20. окт. 1478. пред смрт своју на 5 дана начини своју тестаменту Катарина, кћи херцага Стефана, удовица краља Стефана Томаша, а мађија пошљедњем босанском краљу Стефану Томашевићу. У тестаменту оставља Босну у насљедство сину Сукету IV., ако јој се мађи сина Жигмунд и кћи Катарина не би повратила из турске вјере у кришћанство. Катарина је живјела у Риму 15 година од пенсије, коју јој је давао папа.

21. (31.) окт. 1663. Никола Зрињски са Хрватчанима нападне код моста преко Грона на 600 Турака, који су водили криштено робље и плен носили на многим колима, савлада их, робље ослободи а палијен отме.

22. окт. (3. нов.) 1812. гроф Михаило Милорадовић етине са Русима Французе код Вјазме, 8000 их убије, 3000 зароби, добије многе тонове и заставе и град Вјазму.

23. окт. 1412. Ђурађ Вуковић Бранковић оде из Солуна у Србију, по што се на велику радост народну помирио био са својим ујаком, деспотом Висоцим Стефаном. Ђурађ је бјежао од султана Мусе, којига је хтио отровати.

24. окт. (4 нов.) 1706. умре у Бечу српски патријарх Арсеније III. Чарнојевић. Погребен је у манастиру Крушедолу у Српјему.

25. окт. (6. нов.) 1862. (прије 25 година) азађе закон о устројству војнога штаба етатне српске војске.

26. окт. (6. нов.) 1787. (прије 100 година) роди се у Тришћу у Подрињу у Србије Вук Караџић, творац данашње српске Књижевности. Отац му је био Стефан, мати Јелда Симона Зрињева. Умро је у Бечу 26. јан. (7. феб.) 1864.

27. окт. (8. нов.) 1862. (прије 25 година) бачи владика Платон Атанацковић дије сву сидиксију и конвенцију, коју је имао да добије из сомборског протопопства, да се тиме под именом Платонсум оснује конвикт за сиромашне ученике православне српске препаданције у Сомбору.

28. окт. (8. нов.) 1794. код Мајнца крваво се борили Ђесаревић са Французима, који уступаше преко Рајне. Ту је капетан Филиповић са 400 граничарских ишпача (стријелача) убио 800 Француза онда на јурин ударио, сузбио Французе и мост на Рајни порушио.

29. окт. (10. нов.) 1826. умре загребачки каноник Јурај Пандурић, хрватски писец. Родно се 1738. г.

30. окт. (10. нов.) 1789. пуконик Михаљевич са фрајкорцима разбије Турке код Костајника (?) у Србији и добије многе новце, коње, оружје и т. д.

31. окт. (11. нов.) 1752. умре француски Ловро Зеклић, народни писец.

Окт. 1387. (прије 500 година) налисеновани пријор врански Алиберта Лацковић дође под Врану са крбавским кнезовима Будиславићима, да ишћерају одаде бунтовнога пријора Ивана Палисцу, али се онда не даде; у то дође му помоћ од босанског краља Твртка I. и Лацковић мораде уступити.

Биоградски „Одјек“ објављује ово отворено писмо:

Господину уреднику „Одјека“.

Поштовани господине уредниче,

Од дужег времена зачела се је међу Србима који у Турн Северину живе, мисао, да се скупили и у једно коло групујемо, како би лакше могли да добијемо навалу туђинштина на наш језик и на нашу књију.

Данас је најзад та мисао и срећан основ за своје остварење добила. Ми смо се удружили и груписали. — Образова. и смо нашу општину које може бити учесник сваки Србин и Српкиња или у општема које народности Словенског племена, који етатно овдје живи.

Наша је цијељ да створимо школу, гдје ће нам се дјеца на српском језику да уче предметима, којима се и она која у Србији живе уче.

Нашој смо општини дали име „Српско Словенско школско општина“ а школа нам је: „Српско Словенско школа“.

Сви који смо овдје, zaloжили смо све наше силе да се ова наша заједница одржи и да се задаћа њена успјехом круши. Ми не ћемо тако лако малаквати, јер вјерујемо, да наша напрезања не ћете ни ви тамо равнодушно да гледате; и да ћете нам и ви отуда нашу брацку руку да пружите.

Почетак је сваки тежак; а овајаш ошт, он је према овдашњим нашим приликама и претезак.

Српач из Србије и Макеловије, која овдје живе, напашају се сваки само по српским духом и српском књигом. О свему се уче, само Српство и Српска Историја у туђинским се школама не спомиње.

Хотемо ли да учинимо крај томе?

Пружите нам нашу брацку руку и потпомогните нас. Још смо слаби а тошкоће су огромне. —

Вјерујемо да ће уредништва виђених српских листова драговољно објавити наш свијету овај наш апел, и отворити у исто вријеме листу добровољних пријатеља свакоме пријатељу српске књије и српскога језика, и да ћете и ви, поштовани господине, мушки настати, да Срби и у туђини остану Срби и по мислима и по језику њиховоме.

Вјерујући ово, ми са пуно наде чекамо брацки ваш одзив. Уз поштом, примите, господине уредниче, и уверење нашега поштовања.

7 септембра 1887 год. председник у Турн Северину. срп.-слов. школ.-општине.

Коста Милосављевић.

Деловођа подпредседник Н. М. Текелија Е. Нетовић

Благотворни одборници Васа Минч Пера Димитријевић Давид Борисављевић Пера Вукановић Јован Ц. Живановић Јоле Стефановић Мита Ранисављевић Никола Стефановић О. Павловић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Кроз кратко вријеме ући ће у штампу моје дјело:

ЗИДАЊЕ СКАДРА НА ВОЈАНИ.

Позоришна игра у 4 чина.

Дјело је цијело у појезији израђено, а што се тиче вриједности овога дјела, о њему овдје нећу баш ништа да говорим, већ то остављам оној поштованој господи, која ће, кад им дјело до руке дође, знати га оцијенити и у исто вријеме свој суд о њему изрећи.

Књига ће се штампати у штампарији Браће М. Поповића у Новом Саду о трошковима песијех. Извијети ће од 5 до 6, а можда и више, штампаних табак.

Цијена је књизи само 50 новч.

Скупљачи добивају на сваких 10 комада 1 комад.

Претплатници из Црне Горе нека у плаћеном писму упућују претплату директно мени на Цетињу; а претплатници из Аустро-Угарске и осталих крајева, могу упућивати претплату на књижу Браће М. Поповића у Н. Саду. (Kijazari Brće M. Popovića u Novom Sadu. Neusatz, Ungarn).

Умољавају се сва српска и хрватска уредништва, да изволе у својим цијеним листовима овај „ПОЗИВ“ прештампати.

Цетиње, 1. Октобра 1887.

БУРО ПЕРОВИЋ.

Подписана накнадна тискара, која је сама стекла право на издање дјела Фра Грге Мартића, одлучила је обогатити књижевност дивот-издањем

ПЈЕСНИЧКИХ ДЈЕЛА ФРА ГРГЕ МАРТИЋА.

увијерена, да ће тако народ обогатити књигом и племенитим даром.

Голема је до душе множина љубитеља и штоватеља труда Мартићевог, али не би дојало достојног издања дјела пјесникових, које би удовољавало праведне захтјеве великог читалачког кола. Много зрно његова бисера још није ни зашло у свијет, а доста његова блага већ се разграбило и не можеш га се више достати ни за лијек.

Тој несташници хтјели бисмо ми докочити издањем укупних дјела пјесникових.

Гласовити његови „Осветници“ изаћи ће пред народ у новом руху, а с њима и сва остала тискава и петискана још дјела дивног пјесника. Не сумњамо, да ће ветеумље, што из њих сија, дивна садржина и узорит језик на ново освојити и замијетити читатеље.

Фра Грго је народни љубимац, па зато није образ, да чеда његова ума једном заодјенемо рухом, какво им додикује.

Али примлајући се тога посла, да претплатимо дивотно издање укупних дјела Фра Грге Мартића, не смислимо пуштати из вида, да је Мартићева вила никла у нареду и пјева за народ, да је он народни пјесник по најплеменитијем свахању ријечи, па да за то издање његових дјела треба опремити, како ће моћи заћи по свему народу, а не само у круг некојих одабраних.

Држећи се тога, у једну смо руку нашу публикацију тако окитили, како то додикује садржини, вриједности и величајности дјела овога одличног пјесника, а у другу смо појеним свескама ударили таку цијену, да ће их сваки пријатељ књижевности моћи набављати без велика презања. Дјело ће изаћи од прилике у 20 свезака; свеска ће обухватати до пет или шест табак у осмини, а цијена ће бити свакој свесци 30 новч. а вр. Цијело је дјело израђено типографском елеганцијом, а тискано на финој бијелој артији.

У исто се вријеме приређују напредно елегантне златом некићене оригиналне корице укусног слога за везање тога дјела.

Дјело ће се издавати под управљањем самог пјесника, који је и коректуру узео на своју бригу. То ће за цијело само повисити вриједност све те радње.

И за то нека укупна дјела нашег Фра Грге Мартића спуда нађу срдачна дочека и миле добродошлице.

Сарајево, мјесец септембра 1887.

„Тискара Босанске поште“
(Buchdruckerei der Bosnischen Post)
као накнадница.

Српска књижара и штампарија

БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА

у Новом Саду код „Св. Саве“.

Препоручујемо ова разна најновија дјела, која у пошљедње доба изађоше.

Романи и Приповијетке:

„Мија Бродар.“ Од Милутина Јакшића. Цијена 40 новч. — „Приповијетке.“ Милана Савића. 3 свеске. Цијена 75 новч. — „Двије лијене госпође.“ Од Др. Теме. Цијена 1 фор. — „Човјечији живот.“ Од грофа Лава Н. Толстоја. Цијена 50 новч. — „Вар. Гаталице.“ Скупно Вук витез Врчевић. Цијена 40 новч. — „Оживио.“ Од Едмонда Абуа. Цијена 60 новч. — „Досија.“ Од Анри Гревиле. Цијена 65 новч. — „Турдоглави Керабан.“ Од Жила Верна. Цијена 1 ф. 50 н. — „Црна Куга.“ Од Еркмана Шатријана. Цијена 50 новч. — „Бож на Косову.“ Од Ј. С. По овића. Цијена 75 новч. — „Црна Индија.“ Од Жила Верна. Са 16 слика. Цијена 80 новч. — „Невјера.“ Од Сретена Даничића. Цијена 20 новч. — „Дјела Љ. П. Ненадовића. 11 свезака. Цијена 5 ф. 50 н. — „Дим.“ Од И. Тургењева. Друго издање. Цијена 1 фор. — „Крикета.“ Од Лудов. Халевија. Цијена 60 новч. — „Дон Жуан.“ Од Лорда Байрона. Цијена 1 ф 50 н. — „Јелена Јунгова.“ Од Павле Линдау-а. Цијена 25 новч. — „Србија у XIX. вијеку. Од Таљандије. Цијена 1 фор. — „Грофица Сара.“ Од Жерж (не. 2 свеске. Цијена 1 фор. — „Подругаице.“ Скупно Вук витез Врчевић. Цијена 60 новч. — „Пјесник и Свијет.“ О Јосифа И. Крашевскога. Цијена 80 новч. — „Бјегунац.“ Од Мавра Јокаја. Цијена 25 новч. — „Јубомир у Јелисину.“ М. Видаковића Цијена 3 фор. — „Серафим.“ Од Сахер-Мазоха. Цијена 50 новч. — „Удаба Беатрице.“ Од Хуга Конвеја. Цијена 80 новч. — „Приповијетке.“ Милорада П. Шапчанина. Цијена 70 новч. — „Гробар.“ Од Карла Сабине. Цијена 40 новч. — „Српске народне приповијеске.“ Од В. Врчевића. Цијена 80 новч. — „Кенцелер.“ Од Жила Верна. Цијена 80 новч. — „Ватерло.“ Од Еркмана-Шатријана. Цијена 1 фор. — „Сужња и Ухода.“ Од Ликијана Сјемескога. Цијена 20 новч. — „Уста Госпође Х. Од Адолфа Белов. Цијена 75 новч. — „Госпођа са камелијама.“ Од Алекс. Дима. Цијена 1 фор. — „Сиротица.“ Од П. Фелдберга. Цијена 75 новч. — „Не пристоји се!“ Ручна књижица. Превод. Цијена 20 новч.

Пјесничтво:

„Пјеванија.“ Зај Јовановића. Увезано. Издање за народ 6 фор. — „Пјеванија.“ Зај Јовановића. Увезано. Дивот-издање 9 фор. — „Дјела Тура Јакшића.“ 10 свезака Цијена 7 ф. 60 н. — „Пјесме Бранка Радичевића.“ Ново издање илустровано. — „Сењени Ускоци.“ у народ. пјесмама. Цијена 15 н. — „Велика српска народна Лира.“ са 1600 пјесама. Цијена 1 ф. 25 н. — „Филип Вишњић.“ српски пјесник, јунак и гуслар. Цијена 20 новч.

Књиге за младеж:

„Занатлија.“ Од Роб. Нидергесеа Цијена 30 новч. — „Два пријатеља.“ Од А. Р. Ле. Саж. Цијена 35 новч. — „Старо, добро доба.“ Од Фр. Хофмана. Цијена 30 новч. — „Шаљиве слике.“ за маду децу. Цијена 50 новч. — „За моју милу младеж.“ Са 60 слика. Цијена 60 новч. — „Пешчани Младен.“ Цијена 60 новч. — „Ловц на Борове.“ Цијена 60 новч.

Позоришна дјела:

„Максим Приповијетке.“ од Ј. Костића. Цијена 40 новч. — „Пера Сегединац.“ Од Ј. Костића. Цијена 60 новч. — „Милош у латинима.“ Од Шапчанина. Цијена 20 новч. — „Ретеов Фауст.“ Превео Милан Савић. Цијена 1 фор. — „Отегло.“ Наницао Вилем Шекспир. Цијена 50 новч. — „Изабрачница.“ Наницао Коста Трифковић. Цијена 50 новч. — „Судамка.“ Наницао Фрања Кајм. Цијена 40 новч.

Музикалије:

„Српско Коло.“ За гласовир од К. Станковића. Цијена 80 новч. — „Немањино Коло.“ Од Д. Жижика. Цијена 50 новч. — „Пригосеком Војнику.“ Од др. Ј. Пачуа. Цијена 80 новч. — „Радо иде Србин у војника.“ Од др. Ј. Пачуа. Цијена 70 новч. — „Сватовац.“ Од Р. Толигера. Цијена 1 фор. — „Велико народно коло.“ Од др. Ј. Пачуа. Цијена 1 фор. — „Завичај-марш.“ За гласовир од С. А. Станковића. Цијена 50 новч.

Ко од ових горе-наведених књига купи, добија на 2 фор. 20 процената, на 3 фор. 20 проц., на 4 фор. 25 проц., на 6 фор. 30 проц., на 8 фор. 33 1/3 проц., на 10 фор. 40 проц.

Толко дакле процената приде у књи-гама нашег издања по сопственом избору.

ОГЛАСИ.

Воћни и повртни завод

АНТОНА ФЕРАНТА

у

ГОРИЦИЈИ

нуди за наступајућу садидбу овијех воћака

Кајсија, Трешања, Крушака, Јабука, Шљива, Амола, Прасака, Иглица, Мушмула и Мурава по 45 новчића комад, фор. 40 за 100 комада Рибизла, Огорога и Љешника по 15 новчића комад, све узам замотавање и возарину до Котора, Рисна или Бара.

Дрва уресних и зимзелених сваке врете по цјенику, који се шаље безплатно и прост од пошт. трошка сваком ко зашпте.

(2—3)

„АЦИЈЕНДА“

ДРУШТВО АУСТРО-ФРАНЦУСКО ЗА ОСИГУРАВАЊЕ ПРО-ТИВ ЕЛЕМЕНТАРНИХ И НЕВИДЉИВИХ СЛУЧАЈЕВА.

Допуштено и одобрено од високе владе
Књажевине Црне Горе.

„Ацијенда“ осигурава против несрећа од ватре, од грома, за куће, магацине, дућане и друге зграде, исто покуштва и ствари налазеће се у истима.

За обавјештаје о условима и ојени осигуравања обратити се на ниже означене Агенције.

Агенти су друштва:

На Цетињу, Ријечи и Његушу г. Јован Пипер,
У Подгорици г. Ђорђе Гвозденовић
„ Никшићу г. Димитрије Тодовић,
„ Бару - Пристану г. Јован Ђокић,
„ Оцињу г. Лоренцо Пици.

Штете плаћене:

Друштво је исплатило у 1886 години ф. 2.296,010.02.
„ „ „ „ 1882-1885 год. ф. 7.338,171.25.
Свега ф. 9.934,181.27.

ОГЛАС.

КЕВЕШИЊИ И МИЛОВЧИЊИ У ТРСТУ

држе богато складиште гвож-ђарије и ковина и баве се сва-ком другом струком послова за варош Трст и за иностранство.

ПОНУДА.

Ко ми пошље најмање 20 комада употребљених марака књ. пригосеке поште од сваке врете, ја ћу му одмах послати поштом, без његова трошка, најлепши накит од чешкога крпа.

КАРЛ ВАЛДОРФ
творничар чешкога цкла
у GABLONZ а/ N (Bohème).

На знање.

Имам на продају употребљаваних марака сваке врете

Свега 12.804 комада и то:

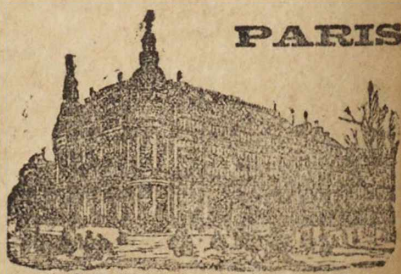
Пригосеких	700
Руских	3.800
Српских	3.400
Бугарских	537
Турских	763
Румунских	950
Аустро-Угарских	2.100
И других сваковрсних	550

Ко би желио купити све или ма коју од ових врета, нека се изволи обратити цијеном, по којој би их платио.

Цетиње, 14 августа 1887.

Митар Перовић.

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

Le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ renfermant 554 gravures inédites de Robes, Confections, Articles pour toilettes de Dames et Enfants, Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la nomenclature de tous les tissus en Soieries, Lainages, Indiennes, Toiles, etc., qui

Vient de Paraître.

L'envoi en est fait GRATIS ET FRANCO contre demande affranchie, adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
à Paris.

Sont également envoyés franco les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du PRINTemps. (Bien spécifier les genres et prix.)

Tout achat à partir de 25 fr. est expédié franco de port jusqu'à la frontière. A partir de 50 francs, toute commande pouvant être expédiée en un Colis Postal, est envoyée franco jusqu'à destination.